

Retouradres : Erfgoed Delft, Postbus 78, 2600 ME, Delft

Hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v. Dhr. Ing. C.J. Grootjans
Postbus 3061
2601 DB Delft

bezoekadres:
Archeologie Delft
Kluizenaarsbocht 7
2614 GT Delft

Behandeld door
Daniele Michon
Telefoon 015-2601975
dmichon@delft.nl

Centrale nummers:
Telefoon 015 260 23 58
Internet www.erfgoed-delft.nl

Datum
10-11-2014
Ons kenmerk
E142351
Uw brief van

Uw kenmerk

Bijlage

Geachte heer Grootjans,

Hierbij sturen we u drie exemplaren van het definitieve rapport Delftse Archeologische Notitie 64 toe. Deze rapportage betreft een verkennend booronderzoek Gemaal Akkerdijksepolder in Schipluiden, gemeente Midden Delfland, uitgevoerd door Archeologie Delft in oktober 2014.

Met vriendelijke groeten,

Steven Jongma,
Gemeentelijk Archeoloog

Delftse Archeologische Notitie 64

Gemaal Akkerdijksepolder Schipluiden (gemeente Midden-Delfland)

Een verkennend booronderzoek

Jean Paul Bakx & Bas Penning

Opdrachtgever:	Hoogheemraadschap van Delfland
Contactpersoon:	Dhr. J. Grootjans cgrootjans@hhdelfland.nl
Bevoegde overheid:	Gemeente Midden-Delfland
Beheer documentatie:	Provincie Zuid-Holland
Type onderzoek:	Verkennend booronderzoek
Periode van uitvoer:	Oktober 2014
Aanleiding:	Nieuwbouw gemaal
Locatie:	Rotterdamseweg 229, Schipluiden
Coördinaten:	86510 x 442626
CIS-code:	63709
Projectcode:	MD054
Projectleider:	drs. J.P.L. Bakx
Projectmedewerker:	B. Penning (MA), L. Bekkers (BA)
Status:	Definitieve versie, november 2014
Autorisatie:	

Drs. J.P.L. Bakx

ISSN: 1879-9590
© 2014 Archeologie Delft

Archeologie
Delft

Postbus 78
2600 ME Delft
015-2602358
archeologie@delft.nl
www.archeologie-delft.nl

Samenvatting

Nabij de Rotterdamseweg 229 te Schipluiden in de gemeente Midden-Delfland wordt een nieuw gemaal gebouwd. Omdat op voorhand niet uit te sluiten was dat bij de geplande ontwikkelingen archeologische resten vernietigd worden, heeft het Hoogheemraadschap van Delfland aan Archeologie Delft gevraagd om een archeologisch verkennend booronderzoek uit te voeren.

Bij dit onderzoek zijn geen aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied aangetroffen. Er wordt daarom geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te voeren. De uiteindelijk beslissing hierover ligt bij het bevoegd gezag, in deze de gemeente Midden-Delfland.

Inhoudsopgave

3	Samenvatting
7	1 Inleiding <ul style="list-style-type: none">1.1 Kader en doelstelling1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling1.3 Beleid gemeente Midden-Delfland ten aanzien van archeologie1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen
11	2 Bekende resultaten bureauonderzoek <ul style="list-style-type: none">2.1 Inleiding2.2 Resultaten
17	3 Veldonderzoek <ul style="list-style-type: none">3.1 Onderzoeksmethoden3.2 Resultaten veldwerk3.3 Beantwoording onderzoeksvragen
19	4 Conclusies en aanbevelingen na booronderzoek <ul style="list-style-type: none">4.1 Conclusies4.2 Advies voor vervolgonderzoek
21	Gebruikte afkortingen
21	Bibliografie
21	Overzicht van afbeeldingen en bijlagen
23	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

Het huidige gemaal Akkerdijkschepolder wordt buiten werking gesteld. Ter hoogte van Rotterdamseweg 229 wordt een nieuw gemaal gebouwd. Bij deze werkzaamheden kunnen archeologische waarden in het geding zijn. In het kader van vooroverleg is besloten voorafgaand aan de bodemingrepen de cyclus van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) te doorlopen tot het punt waarop het Bevoegd Gezag (gemeente Midden-Delfland) het gebied vrijgeeft voor de voorgenomen ontwikkeling.

Het Hoogheemraadschap van Delfland heeft aan Archeologie Delft opdracht gegeven om vooruitlopend op de ontwikkelingen een verkennend booronderzoek uit te voeren. In 2008 is voor de ontwikkeling reeds een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd.¹ De planlocatie voor de nieuwbouw is echter in de loop der jaren gewijzigd. Hoewel op basis van de resultaten van het bureauonderzoek geen archeologisch vervolgonderzoek werd geadviseerd, is door de adviseur van het Bevoegd Gezag aan de ontwikkelaar aangegeven dat de archeologische verwachting dient te worden getoetst door een verkennend booronderzoek. Met een dergelijk veldonderzoek kunnen door middel van grondboringen verstoringen van de bodem worden vastgesteld en wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op locatiekeuzes in het verleden. Met betrekking tot dit onderzoek is de specifieke vraag of binnen het plangebied resten aanwezig zijn van de fundamenten van de oude Zuidmolen. Het doel is kansarme en kansrijke zones met archeologische waarden binnen het plangebied in kaart te brengen.

Het resultaat van onderhavig rapport is een selectieadvies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek. Het bevoegd gezag, in deze de gemeente Midden-Delfland, neemt vervolgens het selectiebesluit.

1.2 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen langs de Rotterdamseweg ter hoogte van huisnummer 229 (afbeelding 1). Ter hoogte van de verharde weg zal achter de kade het nieuwe gemaal worden gebouwd. Daarnaast zal de bestaande watergang ter hoogte van het huidige gemaal worden verlengd tot aan het nieuw te bouwen gemaal. De totale oppervlakte van het plangebied waar bodemversturende ingrepen zullen plaatsvinden bedraagt circa 450 m². De diepte van de bodemingrepen is maximaal 5,2 m – NAP. Het plangebied is nu ten dele verhard. Het plangebied staat afgebeeld op kaartblad 37e van de topografische kaart van Nederland en heeft als centrumcoördinaat 86450 x 442622.

1.3 Beleid gemeente Midden-Delfland ten aanzien van archeologie

Op basis van de huidige wetgeving zijn de gemeenten in Nederland verantwoordelijk voor het beheer van het archeologisch bodemarchief. Omdat ruimtelijke ingrepen gevolgen kunnen hebben voor dit bodemarchief, moeten gemeenten bij de besluitvorming archeologie als volwaardige factor meenemen in de belangenafweging. Om dit op een verantwoorde en transparante wijze te kunnen doen is gemeentelijk archeologiebeleid wenselijk.

De gemeente Midden-Delfland beschikt sinds 2010 over een vastgestelde beleidsnota Archeologie. Een belangrijk onderdeel hiervan vormt de archeolo-

¹ Louwe & Klerks 2008

Afbeelding 1: de ligging van het plangebied op de luchtfoto van Midden-Delfland.

gische beleidskaart met toelichting. Deze kaart is gebaseerd op gedetailleerde kennis van de lokale landschapontwikkeling, cultuurhistorie en het bodemarchief. Op de beleidskaart worden de verschillende archeologische verwachtingsgebieden binnen de gemeente gekoppeld aan vrijstellingsgrenzen. Bodemversturende werkzaamheden die deze grenzen niet overschrijden worden op voorhand vrijgesteld van de verplichting tot het doen van archeologisch onderzoek.

Door middel van het hanteren van een gedifferentieerd vrijstellingenbeleid wordt binnen de gehele gemeente gezocht naar een goede balans tussen de verwachte aanwezigheid van archeologische resten en de voorwaarden die worden verbonden aan bodemversturende activiteiten.

Beleidskaart²

Het plangebied waarbinnen de ontwikkelingen worden gepland bevindt zich in een zone die op de gemeentelijke archeologische beleidskaart een hoge archeologische verwachting toegekend heeft gekregen. Binnen deze zone wordt vrijstelling verleend voor werkzaamheden tot een oppervlakte van 50 m² en diepte van 40 cm –maaiveld (afbeelding 2).

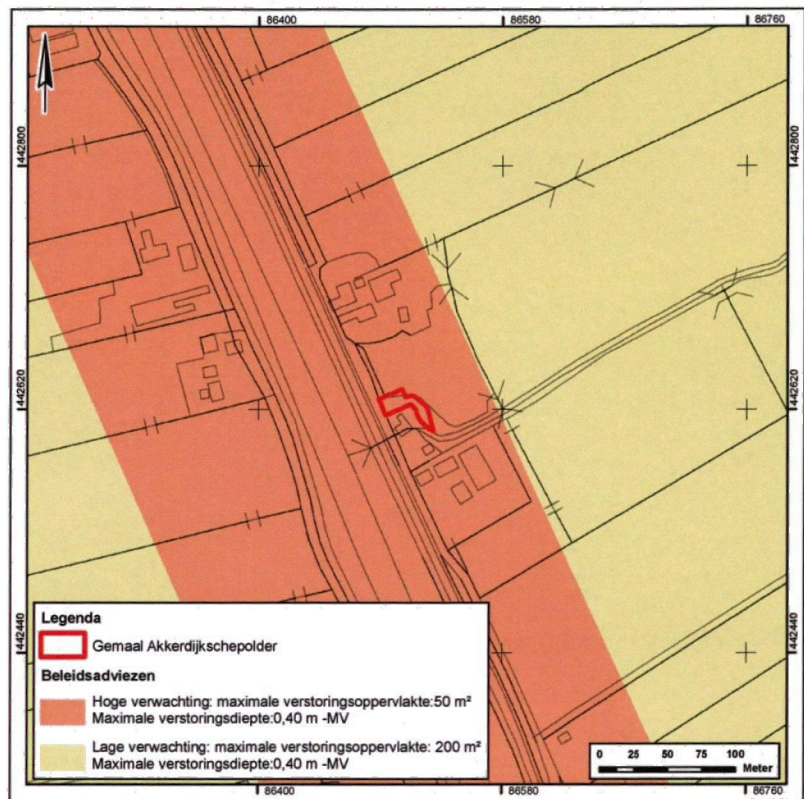
Bestemmingsplan³

Op het plangebied is het bestemmingsplan Buitengebied Gras van de gemeente Midden-Delfland van toepassing. Op de plankaart is ter hoogte van het plangebied sprake van een dubbelbestemming "Waarde - Archeologie 3". Dit houdt in dat er (conform de beleidskaart) archeologisch onderzoek moet plaatsvinden wanneer de ontwikkeling een oppervlakte heeft groter dan 50 m² en er dieper wordt gegraven dan 40 cm onder het huidige maaiveld.

² Kerkhof 2009 et al., 86-87.

³ Bestemmingsplan Buitengebied Gras, ontwerp 25-06-2013.

Afbeelding 2: het plangebied geprojecteerd op de archeologische beleidskaart van de gemeente Midden-Delfland.

1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestaat uit een inventariserend veldonderzoek door middel van boringen (verkennde fase). In hoofdstuk 2 zal een samenvatting worden gegeven van de resultaten van het bureauonderzoek. Daarna volgen in hoofdstuk 3 de resultaten van het veldonderzoek. Met in hoofdstuk 4 de conclusie en aanbevelingen.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de eisen zoals deze zijn opgesteld in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.3, van de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>).

2 Bekende resultaten bureauonderzoek

2.1 Inleiding

Voor het plangebied is in 2008 een bureaustudie verricht.⁴ In 2009 is vanwege een wijziging van de locatie voor de ontwikkeling van onderhavig gemaal hierop een aanvullend advies opgesteld.⁵ In 2014 is de locatie nogmaals gewijzigd. Ook hiervoor is een aanvullend advies opgesteld.⁶

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de resultaten van het bureauonderzoek en de aanvullende adviezen.

2.2 Resultaten

Huidig grondgebruik

Op dit moment bestaat het plangebied grotendeels uit grasland en verhard wegdek. Daarbij wordt het nieuwe gemaal direct geplaatst achter de kade langs de Schie. Op het hoogste punt ter hoogte van de huidige toegangsweg bevindt het maaiveld zich volgens het AHN2 (5x5) op circa 0,5 m - NAP.⁷ Achter de kade bevindt het maaiveld zich op circa 2,6 m - NAP. Er bevinden zich binnen het plangebied geen kabels en leidingen. Deze zijn gesitueerd onder de Rotterdamseweg en van/naar het trafohuisje, direct naast het plangebied.

Bekende aardwetenschappelijke waarden

In het verleden bestond er vaak een nauwe relatie tussen de locatiekeuze voor nederzettingen en de bodemgesteldheid. Zo was in West-Nederland de aanwezigheid van een droge ondergrond één van de belangrijkste vestigingsfactoren in een gebied dat geregeld door binnendringend zee- en rivierwater werd bedreigd. Het is daarom belangrijk om duidelijkheid te krijgen over de bodemopbouw van het plangebied (afbeelding 3).

In de ondergrond van het plangebied is sprake van een opeenstapeling van geologische afzettingen.⁸

Het diepst in de ondergrond bevindt zich zand uit de laatste ijstijd. Op dit Pleistocene zand is een veenlaag ontstaan (Basisveen Laag), die vanaf circa 4000 v.Chr. bedekt is geraakt met zeeklei (Laagpakket van Wormer). Vanaf circa 3200 v.Chr. vond hierop veengroei plaats (Hollandveen Laagpakket), die alleen stagneerde tijdens de perioden van toegenomen zee-Invloed. Tijdens deze perioden zijn de kleiafzettingen van Duinkerke 0⁹ en de afzettingen van het Laagpakket van Walcheren ontstaan.

De Duinkerke 0-afzettingen zijn als gevolg van transgressies vanuit zee tussen circa 1500 en 1000 v.Chr. ontstaan. Door deze transgressies ontstond in het zuiden van Midden-Delfland een uitgebreid krekensysteem dat later opgevuld raakte met zand en zavel: de geulafzettingen. Buiten deze krekensystemen werden in een groot deel van Midden-Delfland dekafzettingen afgezet op de top van het Hollandveen. Dit is ook het geval in het plangebied. Na deze transgressies was tussen 1000 en 500 v.Chr. sprake van veengroei. Vermoedelijk heeft zich in het plangebied in deze periode ook veen kunnen ontwikkelen. Dit proces eindigde met een nieuwe periode van zee-inbraken. Deze duurden tot circa 200 v.Chr. en leidden tot het ontstaan van de afzettingen van de Gantel Laag die in een groot deel van Midden-Delfland voorkomen. Het plangebied en omgeving raakte bedekt met een dunne laag van deze dekafzettingen. Na een nieuwe periode van veengroei (300 – 1000 na Chr.) vonden in het tweede

⁴ Louwe & Klerks 2008.

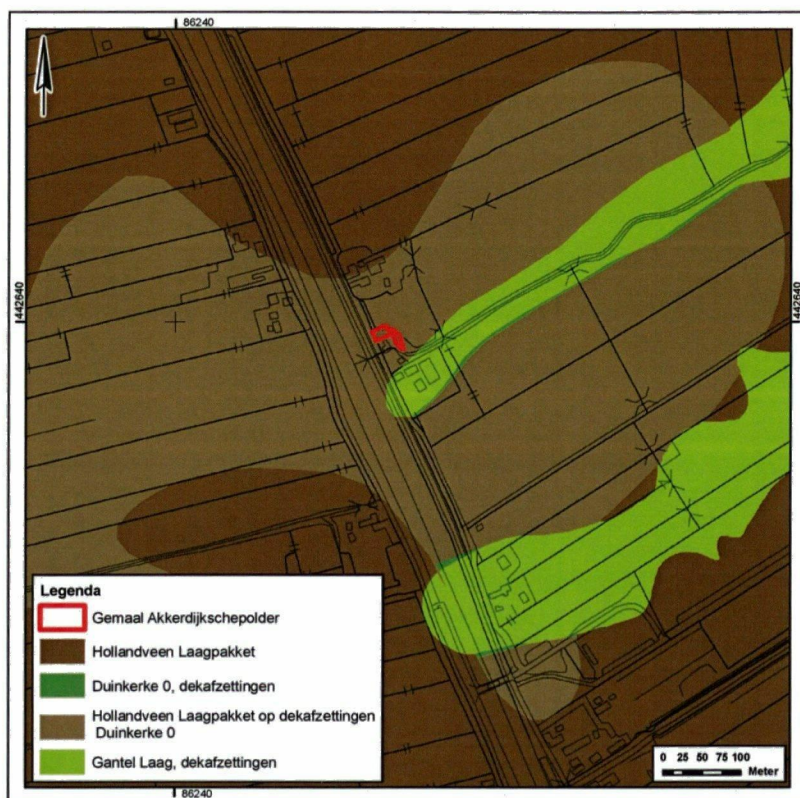
⁵ Flamman 2009, brief 08-10-2009.

⁶ Kerkhof 2014, e-mail 11-09-2014.

⁷ ahn.geodan.nl

⁸ Voor de naamgeving van de geologische afzetting is gebruik gemaakt van Vos et al. 2007, behalve waar anders vermeld.

⁹ Van Staalduinen 1979.

Afbeelding 3: geomorfologische situatie aan het oppervlak in en rondom het plangebied op basis van de geologische kaart van Zuid-Holland (naar Van Staalduinen 1979).

kwart van de 12^e eeuw na Chr. opnieuw zee-inbraken plaats, waarbij in een deel van Midden-Delfland de Laag van Poeldijk werd afgezet. De afzettingen van deze laatste transgressiefase hebben het plangebied niet bereikt.

Vanaf de 13^e eeuw ging de mens in toenemende mate ingrijpen in het landschap. Men legde onder andere dijken en vaarten aan om verdere overstromingen te voorkomen.

Samenvattend bestaat de bodemopbouw van onder naar boven uit: Laagpakket van Wormer, onder Hollandveen (Hoofd Hollandveenlaag), onder Duinkerke 0-dekazettingen, onder Hollandveen (Hollandveen split boven hoofdveenlaag), onder dekazettingen van de Gantel Laag van het Laagpakket van Walcheren.

Historisch grondgebruik en verstoringen¹⁰

Het gebied ten oosten van de Schie, waar ook de Akkerdijkschepolder toe behoort, is in de 12^e eeuw ontgonnen. Het moerassige karakter van de polder is ontstaan door de verveningsactiviteiten in de 18^e eeuw. De Rotterdamseweg vormt de oostelijke kade van de Schie en was van oudsher van belang, in het bijzonder voor het handelsverkeer. Naast voet- en rijwielpad was de weg ook in gebruik als jaagpad voor de paarden die de schepen voorttrokken over de Schie. De kade dateert vermoedelijk van na de aanleg van de Schie in de 14^e eeuw.

Uit historische bronnen waaronder de kaart van Kruikius uit 1712 is bekend dat op de onderzoekslocatie de Zuidmolen heeft gestaan (afbeelding 4).¹¹ Het is niet bekend of dit de exacte plaats is waar het huidige gemaal zich bevindt. De Zuidmolen is vermoedelijk tussen 1445-1470 gebouwd en stond bij de monding van de Oude Leede in de Schie. In 1648 heeft de dijkgraaf en het Hoogheemraadschap van Delfland toestemming verleend een nieuwe

¹⁰ Naar Louwe & Klerks 2008, 12.

¹¹ Kruikius & Kruikius 1712, bladen 18 & 23.

Afbeelding 4: het plangebied (globaal) geprojecteerd op de kaart van Kruikius uit 1712.

molen te bouwen op dezelfde plaats. In het voorjaar van 1877 werd de molen buiten gebruik gesteld. In hetzelfde jaar werd het nieuwe stoomgemaal aangelegd. In 1915 werd het stoomgemaal buiten gebruik gesteld en vervangen door het huidige elektrische gemaal. Dit gemaal is op de bestaande waterloop van het stoomgemaal gebouwd. In 1928 is in dezelfde stijl de machinistenwoning erbij gebouwd.

Uit de probleeminventarisatie- en analyse van het Conventionele Explosievenonderzoek is naar voren gekomen dat op de planlocatie dergelijke objecten niet worden verwacht.¹² Er zijn van na 1974 ook geen bodemverstoringen in het plangebied bekend.¹³

Bekende archeologische waarden¹⁴

Van de locatie zelf zijn geen archeologische waarnemingen of monumenten afkomstig. Uit navraag bij de gemeente Midden-Delfland bleek wel dat de molenstomp (Akerdijkse Zuidmolen) in het bestemmingsplan is aangemerkt als een locatie van cultuurhistorische waarde. Op de historische kaart van Kruikius (1712) en op het Kadastrale Minuutplan (1811-1832) is inderdaad te zien dat de Akerdijkse Zuidmolen zich in de buurt van het huidige plangebied bevindt (afbeelding 4). Op de kaart van Kruikius is echter ook zichtbaar dat de molen(stomp) vermoedelijk niet op plaats ligt waar de bouw van het nieuwe gemaal is gepland, maar ten zuiden daarvan op de plaats waar zich het huidige gemaal bevindt.

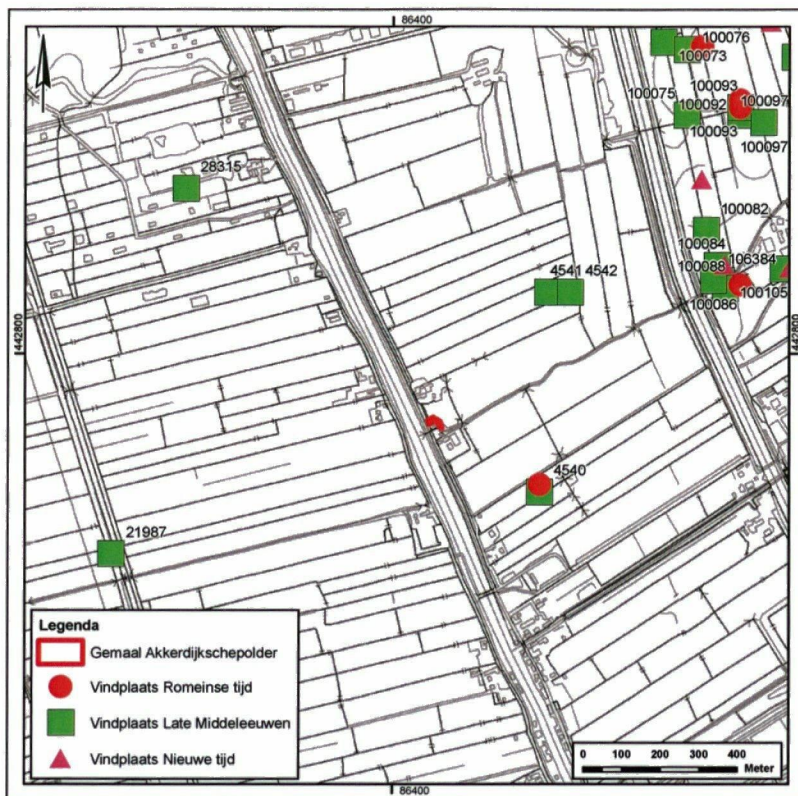
In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarnemingen, te weten (afbeelding 5):

- Waarnemingsnummer 4540 gelegen op circa 300 m ten zuidoosten van het plangebied. Tijdens een veldkartering in opdracht van STIBOKA is op deze locatie laatmiddeleeuws (1050-1500 n.Chr.) en inheems-Romeins (12 v.Chr. - 450 n.Chr.) aardewerk gevonden.

¹² Derksen 2008.

¹³ Louwe & Klerks 2008, 15.

¹⁴ Naar Louwe & Klerks 2008, 12-13.

Afbeelding 5: archeologische waarnemingen in een straal van circa 1000 meter rondom het plangebied.

- Waarnemingsnummer 4541 en 4542 bevinden zich op circa 500 m ten noordoosten van het plangebied. Deze twee waarnemingen zijn eveneens gedaan tijdens een veldkartering in opdracht van STIBOKA. Het betreffen een onbekend aantal fragmenten laatmiddeleeuws (1050-1500 n.Chr.) aardewerk.
- In de bredere omgeving (circa 500-1000 m) van de locatie bevinden zich nog enkele vergelijkbare, voornamelijk laatmiddeleeuwse en enkele Romeinse, archeologische waarnemingen. Al deze meldingen liggen met name op de kreekafzettingen van de Gantel Laag.

Gespecificeerde archeologische verwachting, conclusie en aanbevelingen

Op basis van de bureaustudie is destijds (2008 en 2009) gesteld dat voor het plangebied een middelhoge archeologische verwachting voor een vindplaats uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd geldt. Deze verwachting is gebaseerd op het historisch kaartmateriaal. Er is gesteld dat de kans dat binnen de bouwlocaties van destijds resten van de molen of andere archeologische indicatoren zouden worden verstoord, laag moet worden geacht. Er is toen geadviseerd geen nader archeologisch onderzoek te verrichten.¹⁵

Met de laatste wijziging van de planlocatie is het bevoegd gezag van mening dat op basis van het historisch kaartmateriaal niet gedetailleerd genoeg bepaald kan worden of het nieuwe gemaal al dan niet op de locatie van de oude molen komt te staan. Het risico wordt te groot geacht dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden gestuit zal worden op funderingen.

Om deze verwachting te toetsen is als voorwaarde gesteld dat ter hoogte van het plangebied aanvullend op het bureauonderzoek een verkennend booronderzoek dient te worden uitgevoerd. Zo kan worden bepaald of de bodem binnen het plangebied nog intact is en of er archeologische indicatoren

¹⁵ Louwe & Klerks 2008, 17; Flamman 2009, brief 08-10-2009.

aanwezig zijn. En specifiek of er zich fundamenten van een molenstomp in de bodem bevinden.¹⁶

Gelet op de omvang van het plangebied waarvoor een archeologische verwachting geldt zijn drie boringen afdoende waarbij tenminste één boring tot vier meter wordt gezet. Daarnaast wordt een oppervlaktekartering uitgevoerd. Voor het veldonderzoek worden de volgende onderzoeksvragen aangeraden:

- Hoe ziet de stratigrafie van het plangebied er uit en is de bodemopbouw intact?
- Zijn er aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied, en zo ja, wat is de diepteligging, stratigrafische positie en omvang van de vindplaats(en)?
- Wat is het advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek?

¹⁶ Kerkhof 2014, e-mail 11-09-2014.

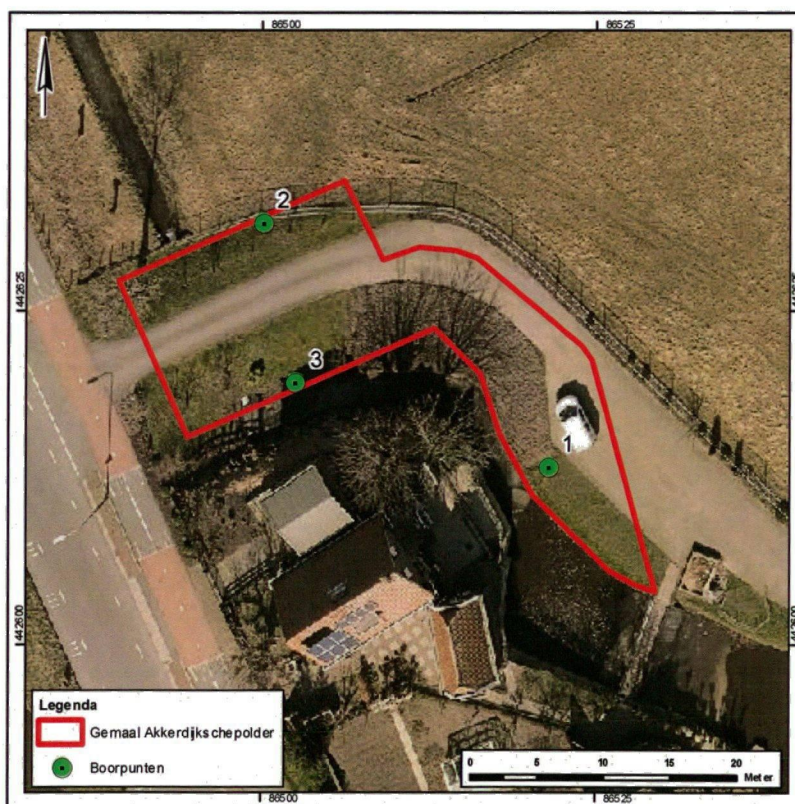
3 Veldonderzoek

3.1 Onderzoeksmethoden

Het veldonderzoek bestond uit een verkennend booronderzoek. Met behulp van grondboringen kan de bodem worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologisch materiaal. Booronderzoek biedt tevens de mogelijkheid de stratigrafische positie van de grondlagen met archeologische vondsten nauwkeurig te bepalen, zodat de dikte van een eventueel archeologisch niveau en de diepte waarop de archeologische sporen te verwachten zijn, kan worden bepaald. Met booronderzoek is het mogelijk de geologische bodemopbouw en verstoringen van de bodem in kaart te brengen.

De locatie van de boringen is ter plekke in overleg met de opdrachtgever en grondeigenaar bepaald. Bij onderhavig onderzoek was het voornamelijk van belang om te documenteren of de bodem intact is en of vondstlagen aanwezig zijn. Ook is er gekeken of er resten van de in het bureauonderzoek vermelde molen aanwezig zijn. De boringen zijn verspreid over het plangebied gezet. De boringen werden in principe tot 2 m onder maaiveld gezet, maar één boring is tot 4 m onder maaiveld gezet ter controle van de diepere ondergrond. De boorprofielen zijn beschreven in een hiervoor ontwikkeld computerprogramma. Dit is gedaan volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, samengesteld door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB).¹⁷ Hierbij worden onder andere de textuur van de bodemlagen, de kleur en de diepte genoteerd. Bovendien worden de eventuele archeologische indi-

¹⁷ Bosch et al. 2006.

Afbeelding 6: de boorlocaties.

catoren (scherven, bot, steen, houtskool, etc.) vermeld. Andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van oude bewoning, zoals in de grond aanwezige fosfaten, zijn ook gedocumenteerd. De exacte locatie van alle boringen werd tot op één meter nauwkeurig vastgelegd met behulp van een recente luchtfoto. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van de onderzoeksvragen uit paragraaf 2.2.

3.2 Resultaten veldwerk

Er zijn drie boringen gezet (afbeelding 6, bijlage 1). Uit deze boringen is gebleken dat in boring 2 de bovenste 70 cm bestaat uit een ophogingspakket dat behoort tot de toerit naar de kade langs de Schie. Onder deze ophogingslaag en in de top van de boringen 1 en 3 is een dunne bouwvoor aangetroffen. Deze bouwvoor is kleiig en maximaal 20 cm dik. Onder de bouwvoor bevindt zich een dunne, sterk siltige kleilaag met ijzeroxidevlekken. Het betreft dekafzettingen van de Gantel Laag van het Laagpakket van Walcheren. Deze laag is niet dikker dan 25 cm. Onder deze kleiafzettingen is Hollandveen (Hollandveen split boven hoofdveenlaag) aangetroffen. In dit pakket is in boring 1 (en waarschijnlijk ook in de onderste 10 cm van boring 2) een dun kleibandje aangetroffen. Onder het veenpakket zijn de dekafzettingen van Duinkerke 0 aangeboord. Deze sterk siltige klei bevindt zich onder het hierboven beschreven veenpakket en boven een tweede pakket Hollandveen (de Hoofd Hollandveenlaag). De afzettingen van Duinkerke 0 zijn circa 45 cm dik en bevinden zich in boring 1 op circa 215 cm onder maaiveld. Onder het tweede Hollandveenpakket zijn vanaf 300 cm onder maaiveld in boring 1 de dekafzettingen van het Laagpakket van Wormer aangetroffen. Deze afzettingen zijn sterk siltig en bevatten resten van riet. Er zijn tijdens het onderzoek geen archeologische indicatoren en archeologisch interessante lagen aangetroffen. De resten van de molen bevinden zich volgens de bewoners van Rotterdamseweg 229 onder hun woning.

3.3 Beantwoording van de onderzoeksvragen

In deze paragraaf worden de voor dit onderzoek opgestelde onderzoeksvragen beantwoord.

Hoe ziet de stratigrafie van het plangebied er uit en is de bodemopbouw intact?

De natuurlijke bodemopbouw binnen het plangebied bestaat uit een dunne bouwvoor op dekafzettingen van de Gantel Laag op een pakket Hollandveen met een dun kleibandje op Duinkerke 0-dekafzetting op een tweede pakket Hollandveen op dekafzettingen van het Laagpakket van Wormer. De bodemopbouw is intact.

Zijn er aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied, en zo ja, wat is de diepteligging, stratigrafische positie en omvang van de vindplaats(en)?

Er zijn geen aanwijzingen voor archeologische vindplaatsen binnen het plangebied. Hoewel de bodem intact is, is het plangebied in het verleden waarschijnlijk tot aan de 12^e eeuw te nat geweest voor bewoning of agrarisch gebruik. Ook wordt niet verwacht dat er resten van een oude molen binnen het plangebied aanwezig zijn.

Wat is het advies ten aanzien van eventueel archeologisch vervolgonderzoek?

Aangezien er geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen en het plangebied in het verleden waarschijnlijk tot de 12^e eeuw te nat is geweest voor bewoning of agrarisch gebruik, wordt er geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te voeren. De uiteindelijk beslissing hierover ligt bij het bevoegd gezag, in deze de gemeente Midden-Delfland.

4 Conclusies en aanbevelingen na booronderzoek

4.1 Conclusies

De bodem binnen het plangebied is intact, maar er zijn geen archeologische indicatoren of archeologisch interessante lagen aangetroffen. Er worden daarom geen archeologische vindplaatsen meer verwacht binnen het plangebied.

4.2 Advies voor vervolgonderzoek

Aangezien er geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen en het plangebied in het verleden waarschijnlijk tot de 12^e eeuw te nat is geweest voor bewoning of agrarisch gebruik, wordt er geadviseerd geen vervolgonderzoek uit te voeren. De uiteindelijk beslissing hierover ligt bij het bevoegd gezag, in deze de gemeente Midden-Delfland.

Mocht tijdens de geplande werkzaamheden blijken dat binnen het plangebied toch archeologische waarden aanwezig zijn, dan dienen deze in het kader van de Monumentenwet 1988 (artikel 53) te worden gemeld bij de minister van OCW. In de praktijk komt dit erop neer dat archeologische toevalsvondsten worden gemeld bij de bevoegde overheid, in deze de adviseur Archeologie van de gemeente Midden-Delfland, mevrouw M. Kerkhof (06-53988767 of mkerkhof@delft.nl).¹⁸

Deze algemene meldingsplicht is altijd van toepassing en dus ook in gebieden die bij voorbaat zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek en gebieden die na archeologisch (voor)onderzoek zijn vrijgegeven voor ontwikkeling. Het is mogelijk dat na melding blijkt dat het om een vondst gaat waarvoor de bevoegde overheid nader onderzoek vereist. Indien er geen melding wordt gemaakt van het aantreffen van oudheden, is er sprake van een strafbaar feit.

¹⁸ Toevalsvondsten die worden gedaan in de gemeente Midden-Delfland kunnen het best worden gemeld aan Archeologie Delft dat, middels een lichte gemeenschappelijke regeling, optreedt als gemeentelijk adviseur archeologie van deze gemeente.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	Archeologisch Informatie Systeem
DAR	Delftse Archeologische Rapporten
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
NAP	Normaal Amsterdams Peil
NAR	Nederlandse Archeologische Rapporten
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Literatuur

Bosch, J.H.A., A.A. de Groof, T. Hazenberg, S. de Vries, F.S. Zuidhof, 2006: *Archeologische boorbeschrijvingswaaier*, Gouda.

Bult, E.J., 1983: Midden-Delfland, een archeologische kartering; inventarisatie, waardering en bewoningsgeschiedenis, NAR 2.

Derksen, H.J., 2008: Rapport Probleeminventarisatie en –analyse 3 gemalen Hoogheemraadschap van Delfland, REASeuro rapport 07706/RO-080125.

Flamman, J.P., 2009: *Archeologisch advies verplaatst gemaal Akkerdijksepolder*, brief 8 oktober 2014.

Kerkhof, M., B. Penning en E.J. Bult, 2010: Midden-Delfland. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart, DAR 100.

Kerkhof, M., 2014: *Advies gemaal Akkerdijksepolder*, e-mail 11 september 2014.

Kruikius, N. & J. Kruikius, 1712: *'t Hooge heemreadschap van Delflant met alle de steden, dorpen en ambachten*, Alphen aan den Rijn.

Louwe, E. & K. Klerks, 2008: Drie locaties voor gemalen in de Akkerdijksepolder en de Zuidpolder van Delfgauw. Een bureauonderzoek, *Vestigiarapport V539*.

Midden-Delfland, *Bestemmingsplan Buitengebied Gras*, vastgesteld 25-06-2013.

Staalduinen, C.J. van, 1979: *Toelichting bij de Geologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, blad 37 West Rotterdam (37W)*, Haarlem.

Vos, P.C., E.C. Rieffe & E.E.B. Bulten, 2007: *Nieuwe geologische kaart van Den Haag en Rijswijk*, Den Haag.

Overzicht van afbeeldingen en bijlagen

Afbeelding 1 (blz. 8)

De ligging van het plangebied op de luchtfoto van Midden-Delfland.

Afbeelding 2 (blz. 9)

Het plangebied geprojecteerd op de archeologische beleidskaart van de gemeente Midden-Delfland.

Afbeelding 3 (blz. 12)

Geomorfologische situatie aan het oppervlak in er rondom het plangebied op basis van de geologische kaart van Zuid-Holland (naar Van Staalduinen 1979).

Afbeelding 4 (blz. 13)

Het plangebied (globaal) geprojecteerd op de kaart van Kruikius uit 1712.

Afbeelding 5 (blz. 14)

Archeologische waarnemingen in een straal van circa 1000 meter rondom het plangebied.

Afbeelding 6 (blz. 17)

De boorlocaties.

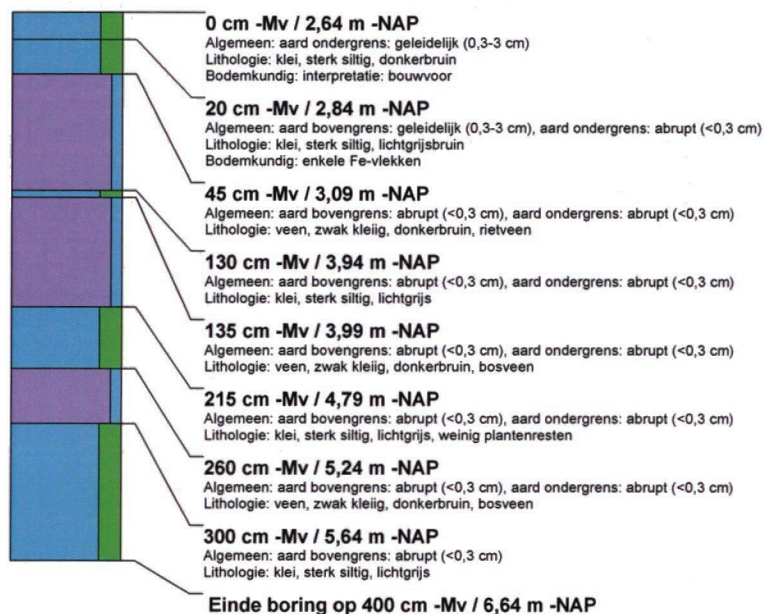
Bijlage 1 (blz. 23)

De boorbeschrijvingen.

Bijlage 1 Boorbeschrijvingen

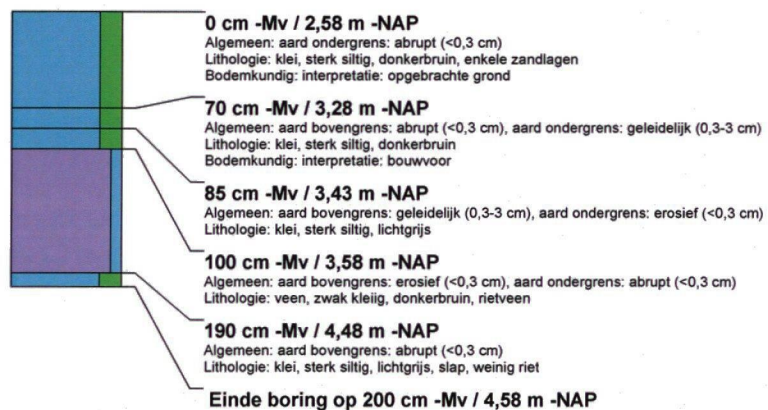
boring: MD054-1

beschrijver: LB/BP, datum: 21-10-2014, X: 86.521, Y: 442.613, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -2,64, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Midden-Delfland, plaatsnaam: Schipluiden, opdrachtgever: Hoogheemraadschap van Delfland, uitvoerder: Archeologie Delft

boring: MD054-2

beschrijver: LB/BP, datum: 21-10-2014, X: 86.500, Y: 442.631, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -2,58, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Midden-Delfland, plaatsnaam: Schipluiden, opdrachtgever: Hoogheemraadschap van Delfland, uitvoerder: Archeologie Delft

boring: MD054-3

beschrijver: LB/BP, datum: 21-10-2014, X: 86.502, Y: 442.619, precisie locatie: 1 m, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 37E, hoogte: -2,36, precisie hoogte: 1 dm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: AHN bestand, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - verkenning, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Midden-Delfland, plaatsnaam: Schipluiden, opdrachtgever: Hoogheemraadschap van Delfland, uitvoerder: Archeologie Delft

